

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

Handleiding voor studieadvies bij verschillende leerprofielen

Met de medewerking van:

Inhoudstafel

Inleiding	p. 2
A. Motivatie	p. 3
• Moeten studeren	p. 4
• Willen studeren	p. 7
• Demotivatie	p. 10
B. Zelfvertrouwen	p. 13
• Studiebekwaamheid volgens eigen inschatting	p. 14
C. Verwervings- & verwerkingsactiviteiten	p. 18
• Verbanden leggen en structureren	p. 19
• Kritisch verwerken	p. 21
• Uit het hoofd leren	p. 24
• Stapsgewijs leerstof verwerken	p. 26
• Concreet verwerken	p. 28
D. Regulatie-activiteiten	p. 30
• Zelfsturing	p. 31
• Studie-aanwijzingen volgen	p. 33
• Tekort aan sturing	p. 35
E. Samen Leren	p. 37
• Leren van en met elkaar	p. 38

Inleiding

Een student heeft zijn feedbackrapport van de LEMO-test ontvangen en komt langs voor een individuele bespreking met de studentenbegeleider. Een eerste vraag die je dan als studentenbegeleider kan stellen is of de student zich al dan niet kan vinden in de resultaten van het feedbackrapport.

- Zijn het de resultaten die je had verwacht?
- Komen de resultaten overeen met wat je over je eigen motivatie en leerstijl dacht?
- In welke situaties merk je dat deze resultaten correct of net niet correct zijn? (Op deze manier kan nagegaan worden of de student zich bewust is van zijn eigen situatie).

Het eerste studiebegeleidingsgesprek is vaak het eerste persoonlijk contact tussen de student en de studentenbegeleider. Bij dit eerste gesprek is het mogelijk dat er niet altijd onmiddellijk vertrouwen aanwezig is tussen jou en de student. Hierdoor kan het zijn dat de student eerder vage antwoorden geeft op vragen zoals: “Wat vind je van de resultaten?”. De student zal eerst willen aftasten in hoeverre hij jou, als studentenbegeleider, kan vertrouwen en welke informatie hij allemaal aan je kwijt wil. Het is dan ook belangrijk dat de student de kans krijgt om te ontdekken op welke vlakken jij hem kan ondersteunen. Dit kan door duidelijke afspraken te maken over wat jij met de informatie zal doen, wat je wil bespreken,... Bijvoorbeeld:

- Ik heb jouw feedback rapport bekeken en zou de resultaten graag eens met jou doornemen vandaag.
- Zijn er bepaalde delen die jijzelf graag aan bod wilt laten komen? (zo heeft de student ook zelf de kans om het gesprek inhoudelijk wat te sturen)
- Je kan nu best aan de student vragen welk punt hij als eerste zou willen bespreken. Studenten kiezen vaak een punt waaraan ze niet zo veel belang hechten. Het is een manier om jouw vertrouwen en werkwijze te testen. Wanneer er een vertrouwensband opgebouwd is zal de student op diepere problemen durven ingaan.
- Doorloop hierna ook de andere delen van het feedbackrapport.

A. Motivatie

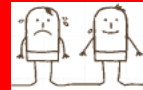
- Moeten studeren
- Willen studeren
- Demotivatie

1. MOETEN STUDEREN		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINITIE De student heeft het gevoel te moeten studeren.</p> <p>KENMERKEN</p> <ul style="list-style-type: none"> – De student is gemotiveerd om te studeren, omdat hij verondersteld wordt dit te doen. – De student is gemotiveerd om te studeren omdat hij zich schuldig zou voelen als hij het niet zou doen. – De student is gemotiveerd om te studeren omdat andere hem hiertoe dwingen (extrinsieke motivatie). <p>OORZAAK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Studeren wordt doorgaans niet als persoonlijk zinvol ervaren. – De voornaamste drijfveer komt van buitenaf. De student studeert bijvoorbeeld voor een beloning of om aan verwachtingen van anderen te voldoen. – Studeren is geen doel op zich, maar een middel om een ander doel te bereiken. – Niet studeren zou tot een teleurstelling in zichzelf kunnen leiden. 	<p>Aandachtspunt - toch een aandachtspunt?</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Je hebt het gevoel dat je ‘moet’ studeren. Hoe komt dat? Waar komt dat gevoel vandaan?</i> • <i>Ervaar je druk van buitenaf om op een bepaalde manier te studeren? Wie legt jou die druk op?</i> • <i>Zorgt het gevoel van te ‘moeten’ studeren voor stress? Hoe komt dat? Ervaar je veel last van deze stress?</i> • <i>Welk verband zie je tussen studeren en het verwerven van kennis en kunde (competenties)</i> <ul style="list-style-type: none"> - in het algemeen? - in voorbereiding op het werkveld? • <i>Vind je leren/studeren soms ook leuk? Wanneer? Geef eens voorbeelden van situaties waarin je leren ‘fijn’ vindt.</i> • <i>Zijn er momenten waarbij je minder het gevoel hebt dat je studeert, omdat het moet?</i> 	 <p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Probeer op een actieve manier met de leerstof aan de slag te gaan. Dit kan de intrinsieke motivatie bevorderen. • Stel enkele concrete en realistische doelen op voor elk opleidingsonderdeel. • Probeer de link te zoeken tussen een opleidingsonderdeel en het belang hiervan voor je toekomstige job. Een goede start hierbij is een reflectie over de leerdoelen of taken. Deze zijn terug te vinden in de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel. • <i>Meer tips?</i> Kijk in de handwijzer ‘efficiënt leren en studeren’ voor studenten, deel ‘motivatie’ <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leeratelier ‘motivatie’. • Laat de student aan de slag gaan met de tools in de handwijzer ‘efficiënt leren en studeren’ voor studenten, deel ‘motivatie’.

<p>GEVOLG</p> <p>Vanuit onderzoek blijkt dat deze studenten meestal oppervlakkig studeren en sneller afhaken. Als je studeren niet als zinvol kunt zien, is de kans op studiesucces kleiner.</p>	<p><i>Wanneer?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Vind je de taken die je krijgt zinvol? Wanneer wel en wanneer niet? Lukt het om een taak te maken die je niet zinvol vindt?</i> <i>Vind je de leerdoelen die vooropgesteld zijn zinvol? Voor welke opleidingsonderdelen wel en niet?</i> <p>TIP</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij studenten die het gevoel hebben te moeten studeren omwille van druk vanwege hun ouders, is het soms nuttig om de ouders eens samen met de student uit te nodigen voor een gesprek. Onder begeleiding van een 'neutraal' persoon kunnen wederzijdse verwachtingen ter sprake gebracht worden. 	
<p>OK</p>		
	<p>Er kan best gepeild worden naar de behoeften van de student. Indien uit het gesprek al snel blijkt dat de student toch eerder het gevoel heeft te 'moeten' studeren, kan hetzelfde gesprek als bij 'een aandachtspunt - toch een aandachtspunt' gehouden worden.</p> <p>Zeker als de student minder goede resultaten behaalt, is het zinvol om ook op dit motivatieaspect in te gaan.</p>	<p>Wanneer de student eerder het gevoel heeft te 'moeten studeren', kunnen de tips en tools gebruikt worden die weergegeven zijn bij het 'rood licht'.</p>

	Goed - zeer goed		
	De student kan best bevestigd en geprezen worden voor zijn goede intrinsieke motivatie. Wel kan men voor de zekerheid aftoetsen of de student werkelijk studeert omdat hij het leren zinvol vindt.		

2. WILLEN STUDEREN		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINITIE De student studeert voornamelijk omdat hij het zelf wil.</p> <p>KENMERKEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De student is gemotiveerd omdat hij nieuwe dingen wilt bijleren. – De student is gemotiveerd, omdat hij leren plezierig en interessant vindt. – De student voelt zich verantwoordelijk voor het eigen leerproces. – De student heeft meestal het gevoel dat hij de touwtjes in handen heeft. – Studeren is een levensdoel voor de student. <p>GEVOLG Uit onderzoek blijkt dat deze studenten diepgaand leren en een grotere kans op slagen hebben.</p>	<p>Werkpunt - toch een aandachtspunt?</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Je hebt niet het gevoel dat je zelf verantwoordelijk bent voor je studies. Hoe komt dat? Vanwaar komt dat gevoel?</i> • <i>Zorgt dit gevoel van 'niet willen studeren' voor stress? Hoe komt dat? Ervaar je veel last van deze stress?</i> • <i>Heb je het gevoel dat je zelf kan kiezen wanneer en hoe je studeert?</i> • <i>Wil je niet studeren in het algemeen of is het de studierichting die je niet ziet zitten?</i> • <i>Is jouw studierichting nog altijd degene die jou het meest boeit? Sluit je studierichting nog wel aan bij je capaciteiten?</i> • <i>Leg je de lat soms te hoog/ te laag voor jezelf?</i> 	<p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sta eens stil bij je studiekeuze. Waarom heb jij voor deze opleiding gekozen? • Lijst alle negatieve en positieve aspecten voor de keuze van je opleiding op. • <i>Meer tips?</i> Kijk in de handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'motivatie' <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leeratelier 'motivatie' • Laat de student aan de slag gaan met tools in de handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'motivatie'

	<p>TIP</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien uit de anamnese blijkt dat de student een verkeerde studiekeuze heeft gemaakt, kan er samen gezocht worden naar eventuele alternatieven. Hiervoor kan u gebruik maken van de ontwikkelde materialen voor GoLeWe indicator 1.6: 'studiekeuzebegeleiding'. • Indien uit de anamnese blijkt dat de student uitstelgedrag vertoont, kan u hem doorverwijzen naar interne of externe hulpverleners. 	
	<div data-bbox="758 722 949 753">Je bent op weg</div> <div data-bbox="1759 688 1835 777"> </div> <div data-bbox="758 829 1329 1024"> <p>Er kan best gepeild worden naar de behoeften van de student. Indien uit het gesprek blijkt dat de student toch eerder het gevoel heeft niet zelf te willen studeren, kan hetzelfde gesprek als bij 'een werkpunt - toch een aandachtspunt' gehouden worden.</p> <p>Zeker als de student minder goede resultaten behaalt, is het zinvol om ook op dit motivatieaspect in te gaan.</p> <p>LET OP</p> <p>Het is mogelijk dat de student wel wilt studeren voor bepaalde opleidingsonderdelen, maar niet voor andere opleidingsonderdelen. Focus dan samen</p> </div> <div data-bbox="1350 829 1913 959"> <p>Wanneer de student het gevoel heeft dat hij niet wil studeren, kan er gebruikt gemaakt worden van de tips en tools die bij het 'rood licht' weergegeven zijn.</p> <p>TIP</p> <ul style="list-style-type: none"> • Probeer te achterhalen waarom je zo graag wilt studeren voor een welbepaald opleidingsonderdeel. Misschien kan je die redenen ook verplaatsen naar andere opleidingsonderdelen of uitdagingen. </div>	

	met de student op de opleidingsonderdelen waarvoor hij niet wilt studeren.	
	Goed bezig! - zeer goed!	
	De student kan best bevestigd en geprezen worden voor zijn goede intrinsieke motivatie.	Eventueel kan men de student laten vertellen of laten noteren waarom hij wil studeren en waarom hij gemotiveerd is. Als de student dan eens een minder moment heeft, kan zijn positieve motivering hem er bovenop helpen/terug stimuleren om door te zetten.

3. DEMOTIVATIE		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINITIE De student is niet (meer) gemotiveerd voor zijn studies.</p> <p>KENMERKEN</p> <ul style="list-style-type: none"> – De student vraagt zich af waarom hij studeert. – De student heeft het gevoel dat hij zijn tijd verdoet op school. – De student ziet niet in waarom hij studeert en maakt zich hierover ook geen zorgen. <p>GEVOLG Studenten die gedemotiveerd zijn, krijg je als studentenbegeleider moeilijk te pakken. Het is vaak zot dat studenten met demotivatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dreigen af te haken. - meer kans hebben om slechte studieresultaten behalen. 	<p>Aandachtspunt - toch een aandachtspunt?</p> 	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Wat zijn jouw grootste interesses? Sluit je studiekeuze aan bij deze interesses? Indien niet, wat was de reden dat je deze studierichting gekozen hebt?</i> • <i>Hoe komt het dat je interesse voor deze opleiding verminderd is (zwakke resultaten, andere inhoud dan verwacht,...)?</i> • <i>Zijn er dingen die jij of wij zouden kunnen doen om je motivatie voor de opleiding terug te winnen?</i> <p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenten die niet gemotiveerd zijn, omdat de opleiding zelf niet aanspreekt, hebben geen studiebegeleiding nodig. Als er echt een desinteresse is in de opleiding, is het soms beter de studie stop te zetten en samen te zoeken naar een studierichting die de student wel ligt. 	<p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Achterhaal de oorzaak van je motivatieproblemen op basis van een SWOT-analyse (sterkte – zwakte – moeilijkheid en bedreiging). • Stel concrete, realistische en duidelijke doelen voorop. • Splits de leerstof in kleine, werkbare hoeveelheden. Op deze manier kan de student sneller een succeservaring opdoen, wat bijdraagt aan een positieve motivatie. • Beloon jezelf met een goed resultaat (Vb: op stap gaan, naar de film, een uurtje tv, etc.) • <i>Meer tips?</i> Kijk in de handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'motivatie'. <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leeratelier 'motivatie'. • SWOT-analyse.

	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten die niet gemotiveerd zijn omdat zij slechte resultaten verwachten, hebben wel studiebegeleiding nodig. Deze studenten kunnen begeleid worden voor hun angst om te falen. • Een student die niet lekker in zijn vel zit, depressief is,... kan je doorverwijzen naar een studentenpsycholoog. Deze student heeft pas in een latere fase behoefte aan studiebegeleiding. • Een student die zijn opleiding te theoretisch vindt kan zeker ook aangesproken worden over praktisch gerichte opleidingen op bachelorniveau. 	<ul style="list-style-type: none"> • Laat de student aan de slag gaan met de tools in de handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'motivatie'.
	<div>OK</div> <div></div>	
	<p>Er kan best gepeild worden naar de behoeften van de student. Indien uit de eerste woorden van de student blijkt dat de student toch niet zo gemotiveerd is, kan hetzelfde gesprek als bij 'een aandachtspunt - toch een aandachtspunt' gehouden worden.</p> <p>Wanneer de student minder goede resultaten behaalt, kan het zinvol zijn om hoe dan ook in te gaan op het motivatieaspect.</p>	<p>Wanneer de student aangeeft toch niet zo gemotiveerd te zijn, kunnen de tips en tools gebruikt worden die weergegeven zijn bij het 'rood licht'.</p>

	Goed - zeer goed 	
	De student kan best bevestigd en geprezen worden voor zijn goede intrinsieke motivatie.	Eventueel kan men de student laten vertellen of noteren waarom hij wil studeren en waarom hij gemotiveerd is. Dit kan handig zijn als de student eens een minder moment heeft. Zo een document kan de student weer oppeppen.

B. Zelfvertrouwen

- **Studiebekwaamheid volgens eigen inschatting**

4. STUDIEBEKWAAMHEID VOLGENS EIGEN INSCHATTING		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	AANKNOPINGSPUNTEN VOOR HET GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINITIE Een student die vertrouwen heeft in zijn studie-aanpak, gelooft in zijn eigen kunnen en heeft vertrouwen in zijn manier van studeren.</p> <p>KENMERKEN</p> <ul style="list-style-type: none"> – De student denkt dat hij goed kan studeren, ook in vergelijking met andere studenten. – De student is tevreden over zijn studiebekwaamheid. – De student heeft vertrouwen in de manier waarop hij studeert. <p>GEVOLG Dit zelfvertrouwen is gegroeid uit positieve studie-ervaringen en goede studieresultaten uit het verleden. Iemand die een sterk vertrouwen heeft in de eigen studie-aanpak neemt meer verantwoordelijkheid voor het leren en behaalt ook betere studieresultaten.</p>	<p>Werkpunt - toch een aandachtspunt?</p> 	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ben je niet te kritisch voor jezelf? (Samen de rest van de testuitslag bekijken.)</i> • <i>Zet je je voldoende in? Neem je de tijd die nodig is? (Meer info bij rood licht 'ontbreken van sturing' en bij 'zelfsturing' p. 31)</i> • <i>Weet je welke leerstof en welke competenties belangrijk zijn? Weet je wat de docent van jou verwacht? Heb je al eens aan je docent gevraagd waarom je minder gescoord hebt?</i> • <i>Heb je al eens geprobeerd om op een andere manier te studeren? Misschien is zo een andere manier van studeren wel meer succesvol voor jou. Wanneer beschouw jij studeren als succesvol?</i> • <i>Een negatieve studie-ervaring kan je ook als een leermoment zien hoe groot de teleurstelling op het eerste moment ook is.</i> • <i>Niet alle opleidingsonderdelen vragen</i> 	<p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor sommige studenten is een schouderklopje voldoende. Ze hebben een goede studie-aanpak maar zien dit zelf nog niet in. • Studie-aanpak is iets waaraan je kan sleutelen. Werken aan verwerving-, verwerkings- en regulatiestrategieën (zie verder onder deel C). • Om de verwachtingen van een docent duidelijk te maken voor de student kan verwezen worden naar de ECTS-fiche van een opleidingsonderdeel. • Een student die faalangstig blijkt, kan doorverwezen worden naar een studentenpsycholoog of naar externe instanties voor een faalangsttraining. • Stimuleer de student om concrete, realistische en duidelijke doelen voorop te stellen. Op deze manier kan de student sneller een succeservaring opdoen, wat indirect bijdraagt tot een positief zelfvertrouwen.

	<p><i>dezelfde studie-aanpak. Gebruik jij telkens dezelfde studie-aanpak? Heb je al eens nagedacht welke manier van studeren beter zou passen op een onderdeel waar je negatieve ervaringen mee hebt?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zelfevaluatie: Studenten kunnen zichzelf en hun inspanningen evalueren. Zo krijgt de student inzicht in het resultaat van zijn studie-aanpak. • Hoe? Interne/externe attributie: wijt de student het succes aan zijn eigen inspanningen/inzet en intelligentie of eerder aan “geluk”? Ziet de student het verband tussen zijn eigen capaciteiten/inzet en het studieresultaat? (cfr. Faalangstige studenten hebben de neiging om studie-succes eerder te wijten aan externe factoren, waardoor hun zelfvertrouwen nog niet stijgt). <p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenten die succes ervaren zullen aan zelfvertrouwen winnen. • Focus zowel op een mogelijke onder- als overschatting die de student over zijn eigen kunnen maakt. <p><u>Let op</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Een negatieve score kan zowel wijzen op een 	<ul style="list-style-type: none"> • Leer uit je negatieve studie-ervaringen. Focus op de positieve aspecten van je studie-aanpak en stuur bij waar nodig. • <i>Meer tips?</i> Kijk in de handwijzer ‘efficiënt leren en studeren’ voor studenten, deel ‘zelfkennis’. <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leeratelier ‘plannen’. • Handwijzer ‘efficiënt leren en studeren’ voor studenten, deel ‘zelfkennis’.
--	---	--

	<p>onder- als overschatting van de eigen studiebekwaamheid.</p>	
	<p>Je bent op weg</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> Werken aan de studie-aanpak kan nooit kwaad. Indien nodig kan je de student aanzetten om op een andere manier te gaan studeren. 	<p>Wanneer de student toch niet zo een goede inschatting lijkt te hebben van zijn eigen studiebekwaamheid, kunnen de tips en tools van van het 'rood licht' gebruikt worden.</p>
	<p>Goed bezig! - zeer goed!</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> Probeer af te toetsen of de student zijn studiebekwaamheden niet overschat. <p>Het is niet omdat een student zijn studie-aanpak in een vorig jaar succesvol was, dat dit nu automatisch ook zo is. Bv.: de studie-aanpak van het secundair onderwijs werkt niet perse in het hoger onderwijs.</p> <ul style="list-style-type: none"> Probeer de leerstijl van de student na te gaan en erop te wijzen dat inzet hoe dan ook belangrijk blijft. Op basis van een bepaalde leerstijl kan je student nog extra tips 	

	meegeven.	
--	-----------	--

C. Verwervings- en **verwerkings-** **activiteiten**

- Verbanden leggen en structureren
- Kritisch verwerken
- Uit het hoofd leren
- Stapsgewijs leerstof verwerken
- Concreet verwerken

5. VERBANDEN LEGGEN EN STRUCTUREREN		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	AANKNOPINGSPUNTEN VOOR HET GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINITIE De student verwerkt de leerstof diepgaand en kan verbanden leggen tussen verschillende leerstofonderdelen.</p> <p>KENMERKEN</p> <ul style="list-style-type: none"> – De student zoekt verbanden tussen eigen kennis en nieuwe leerstof. – De student legt relaties tussen verschillende leerstofonderdelen, opleidingsonderdelen en cursussen. – De student accepteert de leerstof niet zonder meer, maar zoekt de onderliggende betekenis. – De student brengt zichtbaar structuur aan in de cursus. – De student onderscheidt belangrijke en minder belangrijke elementen uit de cursus. <p>GEVOLG Doordat de student het grote geheel beter overziet, ontdekt hij sneller die zaken die voor hem interessant en belangrijk kunnen zijn.</p>	<p>Werkpunt - toch een aandachtspunt?</p> 	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hoeveel keer lees je de inhoudstafel?</i> • <i>Begrijp je de leerstof die je moet studeren?</i> • <i>Als jij aan het studeren bent, stel je je dan vragen bij de leerstof?</i> • <i>Probeer je verbanden te zoeken tussen deze leerstof en andere hoofdstukken, andere boeken,...?</i> • <i>Leer je de leerstof als afzonderlijke deeltjes of probeer je ook de rode draad doorheen de leerstof te vinden?</i> • <i>Kan je belangrijke leerstof van minder belangrijke onderscheiden?</i> 	<p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Breng nieuwe leerstof in verband met kennis waarover je reeds beschikt. • Maak een inhoudstafel van de leerstof en zoek naar verbanden tussen onderdelen van de leerstof. • Zoek een samenhang tussen de details van de cursus en de grote lijnen van de leerstof. • Structureer je cursus op een overzichtelijke manier. Gebruik bijvoorbeeld vaste kleuren om bepaalde dingen aan te duiden, maak gebruik van post it's, duid kernwoorden aan,... • Maak schema's van de leerstof. • <i>Meer tips?</i> Kijk in de handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'informatie zoeken – analyseren – relateren - structureren'. <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leeratelier 'structureren'. • Leeratelier 'relateren'.

Daardoor kan hij ook makkelijker nieuw verworven kennis onthouden.		<ul style="list-style-type: none"> Handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'informatie zoeken – analyseren – relateren - structureren'.
	Je bent op weg 	
	Probeer na te gaan of de student al structureert en verbanden legt. Als hij slechts één van beide doet of slechts een beetje van beide dan kan je de student helpen bij de verdere ontwikkeling van deze vaardigheden.	Wanneer de studentenbegeleider zicht heeft op de verwerkingsactiviteiten die een student nog niet beheerst, kan er hier dieper op worden ingegaan (zie tips en tools bij het rode licht).
	Goed bezig! - zeer goed! 	
	De student bevestigen, want hij is bezig met diepere verwerking van de leerstof.	

6. KRITISCH VERWERKEN		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	AANKNOPINGSPUNTEN VOOR HET GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINITIE Iemand die leerstof op een kritische manier verwerkt, durft anderen en zichzelf te toetsen aan de realiteit.</p> <p>KENMERKEN</p> <ul style="list-style-type: none"> – De student selecteert en brengt bronnen samen op een kritische manier. – De student maakt een onderscheid tussen feiten en meningen. – De student accepteert de leerstof niet zonder meer. – De student ontwikkelt een eigen, onderbouwde visie (vanuit de leerstof, vanuit de standpunten en meningen van anderen,...). – De student ontwikkelt een onderbouwde mening ten aanzien van het behandelde onderwerp. <p>GEVOLG Kritische studenten beheersen de verworven leerstof meestal beter. Een eigen mening vormen over conclusies, visies en interpretaties van anderen wordt steeds belangrijker bij</p>	<p>Werkpunt - toch een aandachtspunt?</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Als jij aan het studeren bent, stel je je dan vragen bij de leerstof? Stel je vragen in verband met de leerstof aan medestudenten?</i> • <i>Vergelijk je jouw visie met die van medestudenten?</i> • <i>Vraag je feedback over opdrachten? Ga je examens inkijken waarop je minder scoorde dan verwacht?</i> • <i>Durf je een eigen mening/visie/attitude te vormen ten aanzien van een bepaald onderwerp? Waarom wel/niet?</i> • <i>Op welke manier selecteer jij informatiekanalen/bronnen? Op basis van welke criteria doe je dit? In welke mate zijn deze betrouwbaar volgens jou? Hoe vermeld je je bron?</i> 	 <p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertaal de leerstof in je eigen woorden en vorm je eigen mening over de inhoud van de geziene leerstof. • Stel jezelf steeds vragen tijdens het bestuderen van de leerstof (Waarom? Hoezo? Waar? Waarom vindt de auteur het zo belangrijk om hierover een heel hoofdstuk of boek te schrijven?). • Ga na of er sprake is van feiten en/of meningen. Sta stil bij dit onderscheid. • Trek eigen conclusies op basis van de feiten en argumenten en vergelijk die vervolgens met de conclusies van de auteurs. • Ontwikkel een persoonlijke mening over de behandelde onderwerpen. • Probeer je eens in te leven in een mening die tegengesteld is aan jouw eigen mening. • Selecteer enkel die bronnen die van belang zijn voor je doel. • Selecteer je informatiebronnen kritisch

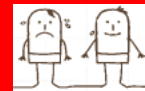
studieactiviteiten.		<p>met betrekking tot auteur, wetenschappelijke waarde, commercieel karakter, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Refereer op de juiste manier naar de gebruikte bronnen. • Vergelijk je eigen argumenten met die van een medestudent. • <i>Meer tips?</i> Kijk in de handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'kritisch verwerken' <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leeratelier 'actief studeren' • Argumentatieschema: http://vsm.cs.utwente.nl/tips/tips-kritisch.html • Laat de student aan de slag gaan met de tools in de handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'kritisch verwerken'.
<div>Je bent op weg</div> <div></div>		
	<p>Moedig de student aan om nog meer kritisch te verwerken maar bevestig hem ook in het feit dat hij voor een stuk al op de goede weg is.</p>	<p>Wanneer blijkt dat de student nog onvoldoende kritisch verwerkt, kunnen enkele van de bovenstaande tips/tools gestimuleerd worden. Enkele tips die terug te vinden zijn onder 'rood licht' kunnen de student nog een duwtje in de rug geven.</p>

	Goed bezig! - zeer goed! 	
	Bevestig dat de student al goed bezig is. Hij verwerkt de leerstof op een grondige manier. Als hij zichzelf kritische vragen blijft stellen dan zal hij de leerstof langer blijven onthouden.	

7. UIT HET HOOFD LEREN		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	AANKNOPINGSPUNTEN VOOR HET GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINITIE Iemand die 'vanbuiten leert', memoriseert, stampst feiten in zijn hoofd door de leerstof telkens maar weer te herhalen. Kenmerken, formules, theorieën, conclusies herhaalt hij tot hij ze uit het hoofd kan opzeggen.</p> <p>GEVOLG Uit het hoofd leren (memoriseren) kost veel tijd en geheugenruimte. Wanneer de student de samenhang tussen losse feiten niet ontdekt en feiten los van elkaar van buiten leert, is de kans groot dat hij zich verliest in het opslaan van onnodige details.</p>	<p>Aandachtspunt - toch een aandachtspunt?</p> 	
	<ul style="list-style-type: none"> <i>Hoe studeer jij een cursus? Welke stappen doorloop je?</i> <i>Leer jij klakkeloos van buiten of denk je na over de te studeren leerstof?</i> <i>Herhaal jij de leerstof die je reeds bestudeerd hebt? Waarom wel/niet?</i> <i>Welke geheugensteuntjes gebruik jij bij het studeren?</i> <i>Wanneer vind jij dat een opleidingsonderdeel gekend is?</i> <p>LET OP</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Een negatieve score kan zowel wijzen op een teveel of net te weinig uit het hoofd leren.</i> 	<p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> Zorg ervoor dat je de leerstof eerst begrijpt vooraleer je deze gaat instuderen. Leer de inhoudstafel als een soort 'kapstok' om de leerstof op een gestructureerde wijze in te studeren. Koppel de informatie aan je voorkennis. Rangschik of structureer de leerstof in categorieën. Gebruik mnemotechnische hulpmiddeltjes/ geheugensteuntjes (Vb; ezelbrugjes – clusteren van woorden – leerstof opschrijven of luidop lezen – afbeeldingen – kleuren). Voorzie voldoende pauze en afwisseling. Herhaal de leerstof en controleer jezelf. Schrijf de hoofdlijnen op fichekaartjes of post-it's, studeer en controleer jezelf. <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none"> Leeratelier 'geheugen' Maak voordat je gaat studeren een toets

		<p>van de leerstof. Maak deze toets na het studeren en controleer jezelf.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maak een inhoudstafel van de ingestudeerde leerstof. Schrijf er enkele kernwoorden in een andere kleur bij.
	Goed evenwicht	
	<p>De student kan misschien toch nog wat tips gebruiken om niet teveel 'vanbuiten te leren'. Probeer via de vragen van 'aandachtspunt - toch een aandachtspunt' na te gaan of dit nodig is.</p>	<p>Wanneer blijkt dat de student de leerstof op een inefficiënte manier instudeert, kunnen enkele van de bovenstaande tips/tools gestimuleerd worden.</p>

8. STAPSGEWIJS LEERSTOF VERWERKEN		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	AANKNOPINGSPUNTEN VOOR HET GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINITIE Iemand die de leerstof van A tot Z doorwerkt. Hij deelt de leerstof op in kleine delen en bestudeert deze stap voor stap. Analyseren speelt hierbij een belangrijke rol.</p> <p>KENMERKEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De student bestudeert elk afgerond stukje leerstof apart. – De student analyseert opeenvolgende stappen in een bewijsvoering één voor één. 	<p>Werkpunt - toch een aandachtspunt?</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Leer je de leerstof stap voor stap in chronologische volgorde?</i> • <i>Probeer je elk deel van de cursustekst grondig te begrijpen?</i> • <i>Maak je oefeningen opnieuw om de achterliggende werkwijze te achterhalen?</i> • <i>Verlies je jezelf in details? Ben jij van mening dat elk detail belangrijk is in de cursus?</i> • <i>Deel je je tijd realistisch in, afhankelijk van de deadlines die je moet halen?</i> • <i>Als je stap voor stap werkt, hou je dan ook in je achterhoofd hoe alle onderdelen samenhangen?</i> 	<p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Probeer eerst de inhoudstafel in je hoofd te prenten. • De inhoudstafel vormt een kapstok waarrond je een verhaal kan opbouwen. • Focus eerst op de belangrijkste aspecten van de cursus, als je deze kent kan je je verdiepen in de details van de cursus. • Handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'informatie zoeken – analyseren – relateren - structureren'. <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leeratelier 'actief studeren'. • Laat de student aan de slag gaan met de tools in de handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'informatie zoeken – analyseren – relateren - structureren'.

	Je bent op weg	
	<p>Je bent op weg kan wijzen op een goed evenwicht tussen voldoende gedetailleerd leren en toch ook het overzicht behouden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Durf je nog wijzigingen aan te brengen in je planning eens deze is opgesteld?</i> 	<p>Wanneer blijkt dat de student de leerstof op een inefficiënte manier verwerkt, kunnen de tips en tools gebruikt worden die weergegeven zijn bij het 'rood licht'.</p>
	Goed bezig! - zeer goed!	
	De student bevestigen in zijn sterkte; goed dat je grondig studeert, je leert belangrijke leerstof stap voor stap.	

9. CONCREET VERWERKEN		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	AANKNOPINGSPUNTEN VOOR HET GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINITIE Een student die de leerstof in verband brengt met wat er buiten de school en in de omgeving gebeurt, de leerstof aan eigen ervaringen koppelt. Hij zoekt concrete voorbeelden en praktische toepassingen.</p> <p>KENMERKEN</p> <ul style="list-style-type: none"> – De student experimenteert met elk leerstofonderdeel afzonderlijk. – De student slaagt erin om een realistisch voorbeeld te geven bij de leerstof. – De student past de leerstof toe in het dagdagelijks leven. <p>GEVOLG De leerstof in verband kunnen brengen met de realiteit heeft een positieve invloed op de motivatie. Deze studenten onthouden nieuwe leerstof vaak makkelijker. Concrete verwerking is ook erg belangrijk als de docent vraagt om het geleerde ook toe te passen.</p>	<p>Werkpunt - toch een aandachtspunt?</p> 	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Breng je structuur aan in je cursus?</i> • <i>Maak je, indien van toepassing, extra oefeningen over de geziene leerstof?</i> • <i>Stel jij jezelf vragen bij de leerstof?</i> • <i>Bedenk je zelf wel eens een voorbeeld uit je eigen leefwereld om de leerstof beter te begrijpen? Waarom wel/niet?</i> • <i>Ga jij wel eens op zoek naar praktijkvoorbeelden binnen de sector van jouw opleiding?</i> • <i>Vorm je jezelf concrete voorstellingen bij abstracte informatie?</i> 	<p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Probeer je leerstof eens los te koppelen van de letterlijke invulling. • Zoek en/of vraag extra oefeningen, maak deze en verbeter. • Maak oefeningen opnieuw. • Lijst alle vragen op die je hebt en/of de leerstof die je niet begrijpt. Bespreek deze met je medestudenten en/of docent. • Zoek een aantal voorbeelden uit het dagelijkse leven die verband houden met wat je hebt geleerd. Vind je dit moeilijk, vraag voorbeelden aan je lector. • Lees een boek, bekijk een film, bezoek een museum,... in functie van de geziene leerstof, m.a.w. ga op zoek naar praktijkvoorbeelden. • <i>Meer tips?</i> Kijk in de handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'concreet verwerken'. <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leeratelier 'actief studeren'.

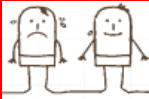
		<ul style="list-style-type: none"> Handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'concreet verwerken'.
	Je bent op weg	
	De student is op de goede weg, hij moet gestimuleerd worden om op dit positieve pad verder te gaan.	<ul style="list-style-type: none"> Benadruk de sterktes waarover de student reeds beschikt wat betreft de leercompetentie 'concreet verwerken'. Stimuleer de student om zijn sterktes in alle opleidingsonderdelen toe te passen. Indien nodig kan de student nog gestimuleerd worden om enkele tips/tools beschreven bij het 'rode licht' toe te passen. Op deze manier kan de student nog sterker worden in deze leercompetentie.
	Goed bezig! - zeer goed!	
	De student bevestigen dat hij goed bezig is wat betreft 'concreet verwerken'.	

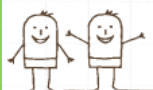
D. Regulatie- activiteiten

- Zelfsturing
- Studie-aanwijzingen volgen
- Tekort aan sturing

10. ZELFSTURING		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	AANKNOPINGSPUNTEN VOOR HET GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINITIE Iemand die zijn studie zelf stuurt, heeft een goede studieorganisatie.</p> <p>KENMERKEN</p> <ul style="list-style-type: none"> - De student bepaalt zelf wanneer en hoe hij studeert. - De student controleert geregeld of hij de leerstof voldoende beheerst. - De student kan – indien nodig – zelfstandig zijn planning aanpassen en tekorten wegwerken. - De student zoekt extra informatie in andere bronnen als hij de leerstof niet goed begrijpt. 	<p>Werkpunt - toch een aandachtspunt?</p> 	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Wanneer studeer jij? Kies je deze momenten zelf?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Indien de studenten 'neen' antwoorden op één of beide vragen misschien teveel externe sturing, zie verder. • <i>Maak je een planning? Hoe doe je dit? Volg je ook op of je alle taken en leermomenten van de planning daadwerkelijk uitvoert?</i> • <i>Hoe verwerk je een cursus? Stel je jezelf soms vragen om na te gaan of je alles begrijpt? Stel je jezelf soms vragen om na te gaan of je alles kent?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Het is niet omdat een student een cursus heeft doorgenomen dat hij ook alles snapt of dat hij ook alles kent. • <i>Weet je van jezelf hoe en wanneer je het best kan studeren?</i> • <i>Kan je je planning flexibel aanpassen als dit</i> 	<p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stel een 'to do'-lijstje op van volgende week. • Schat in op welk moment je het best studeert (ochtend, na het middagmaal, ...) en richt je planning daarop. • Schakel storende factoren (bv. Gsm, radio, internet, tv,...) uit bij aanvang van het studeren. • Ga bij een negatieve studie-ervaring of een minder goede uitslag na wat er is fout gelopen. Informeer de student hierover. Trek hieruit heel concrete en haalbare conclusies voor de toekomst en handel er naar. • Leg een lijstje aan van vragen die je hebt over de leerstof. Kijk voor elke vraag na bij wie of waar je te rade kan gaan en handel daar naar zonder uitstel. • Durf gebruikmaken van het studiebegeleidingsaanbod in je school. • <i>Meer tips?</i> Kijk in de handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel

	<i>nodig is? Of heb je de neiging om bepaalde schooltaken telkens weer uit te stellen?</i>	<p>‘zelfsturing’.</p> <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none">• Leeratelier ‘plannen’• Laat de student aan de slag gaan met de tools in de handwijzer ‘efficiënt leren en studeren’ voor studenten, deel ‘kritisch verwerken’.
<p>Je bent op weg</p> 		
	De student is voor een stuk op de goede weg, hij moet gestimuleerd worden om op dit positieve pad verder te gaan en om kritisch te zijn als de planning niet het gewenste resultaat oplevert.	Benadruk eerst de positieve aspecten en stimuleer de student vervolgens in het toepassen van enkele tips/tools die bij het ‘rood licht’ beschreven staan en nog niet door de student gebruikt worden.
<p>Goed bezig! - zeer goed!</p> 		
	Het is goed dat de student zelf verantwoordelijkheid neemt. Bevestig hem hierin maar blijf ook steeds kritisch naar jezelf kijken.	

11. STUDIEAANWIJZINGEN VOLGEN		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	AANKNOPINGSPUNTEN VOOR HET GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINITIE: Iemand die zich bij zijn studie vooral laat leiden door anderen. Hij zoekt antwoorden naar wat en hoe hij moet studeren, zowel bij de leerkrachten als bij de instructies in studie- of handboeken.</p> <p>KENMERKEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De student volgt enkel de aanwijzingen van de docent altijd op. – De student gaat zelf niet op zoek naar extra informatie en doet enkel beroep op de leerstof. 	<p>Werkpunt - toch een aandachtspunt?</p> 	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ben je goed op de hoogte van de leerdoelen van ieder opleidingsonderdeel?</i> • <i>Heb je er zicht op hoe de docent het opleidingsonderdeel zal evalueren?</i> • <i>Sta je open voor de aanwijzingen van docenten?</i> • <i>Wat denk jij dat belangrijk is om voor opleidingsonderdeel 'X' te kennen/kunnen? Stem jij je studiemethode af op deze doelen en verwachtingen?</i> <p>LET OP</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een negatieve score kan zowel wijzen op te zelfstandig aan de slag gaan of te slaafs instructies opvolgen. 	<p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raadpleeg de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel, om de onderwijsdoelen te achterhalen. • Kijk eens of je cursus een verklarende woordenlijst bevat. • Probeer ook rekening te houden met de onderwijsdoelen per hoofdstuk. • Ga zeker naar de eerste en laatste les om te weten te komen wat de verwachtingen van de docent zijn. • Spreek de docent aan wanneer het je niet duidelijk is wat er van je verwacht wordt. • Probeer zelf je studietijd te plannen. <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leeratelier 'Ik als student'.

	Je bent op weg 	
	<p>De student zal zich waarschijnlijk voor een stuk laten leiden door externen maar hij gaat ook al af en toe zelf leerdoelen, opgaven,... bedenken. Stimuleer de student om dit laatste zeker ook verder te ontwikkelen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Volg je niet te slaafs de instructies van de docent?</i> 	<p>Benadruk eerst de positieve aspecten. Stimuleer vervolgens de student om enkele tips/tools die hij nog niet gebruikt, beschreven bij het 'rood licht' toe te passen.</p>
	Goed bezig! - zeer goed! 	
	<p>Bevestig de student in zijn sterkte. Je kan al goed je studieactiviteiten zelf plannen en uitvoeren. Je laat je ook leiden door de docent. Zijn aanwijzingen en instructies zijn ook zeer belangrijk, maar vertrouw ook op je eigen manier van werken.</p>	

12. TEKORT AAN STURING		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	AANKNOPINGSPUNTEN VOOR HET GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINTIE</p> <p>De student heeft weinig controle over zijn studieproces.</p> <p>KENMERKEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De student vindt het niet gemakkelijk om zelfstandig aan de slag te gaan met studieactiviteiten. - De student heeft moeite met plannen, met zichzelf evalueren en bijsturen. Hij vindt het lastig om te bepalen wat en hoe hij het beste leert en hoe hij de eigen vorderingen kan beoordelen. 	<p>Aandachtspunt - toch een aandachtspunt?</p> 	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lukt het om na de schooluren zelfstandig aan het werk te gaan? Maak je enkel de verplichte taken of probeer je tijdens het jaar ook al eens een cursus door te nemen?</i> • <i>Maak je een planning? Hoe doe je dit? Volg je ook op of je alle taken en leermomenten van de planning daadwerkelijk uitvoert?</i> • <i>Weet je van jezelf hoe en wanneer je het best kan studeren?</i> • <i>Kan je je planning flexibel aanpassen als dit nodig is? Of heb je de neiging om bepaalde schooltaken telkens weer uit te stellen?</i> • <i>Heb jij soms de neiging om uit te stellen? Kan je deze neiging dan weerstaan?</i> 	<p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ga naar je studentenbegeleider en vraag of hij/zij je van dichtbij opvolgt. • Deel je werk op in concrete en korte stukken (korte termijn doelen) en beloon jezelf voor deeltaken. • Schakel verleidingen uit! • Leer samen met een medestudent (Bv.: bib) en stimuleer elkaar hiervoor • Maak samen met een medestudent een planning en stimuleer elkaar om deze planning te volgen. • Voorzie 'lege' momenten in je planning zodanig dat je je planning, indien nodig, flexibel kan aanpassen. • Lijst je opdrachten/leeractiviteiten op en maak een lange termijn planning zodat je een overzicht krijgt van deadlines. • Dek de leerstof af (afdekstrook), herhaal mondeling of noteer op een blad papier en controleer jezelf. • Stel, tijdens het studeren een aantal vragen op die je achteraf beantwoordt en

		<p>controleer hun juistheid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vul een blinde tekening/schema aan en controleer jezelf. • Gebruik 'oude' examenvragen bij het studeren. <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leeratelier 'plannen'. • Sjabloon lange- en kortetermijnplanning. • Pomodore techniek (http://www.focusboosterapp.com/)
	OK	
	De student is voor een stuk op de goede weg, hij moet gestimuleerd worden om op dit positieve pad verder te gaan.	Benadruk de sterktes waarover de student reeds beschikt wat betreft het onderdeel 'gebrek aan sturing'. Indien nodig kan de student nog gestimuleerd worden om enkele tips/tools beschreven bij het 'rood licht' toe te passen. Op deze manier kan de student nog sterker worden in deze competentie.
	Goed - zeer goed	
	Bevestig de student in zijn sterkte. Het is zeer goed dat de student zelf verantwoordelijkheid neemt.	

E. Samen leren

- Leren van en met elkaar

13. LEREN VAN EN MET ELKAAR		
BELANGRIJKE LEERCOMPETENTIES	AANKNOPINGSPUNTEN VOOR HET GESPREK EN ANALYSE	CONCRETE AANPAK VIA TIPS/TOOLS
<p>DEFINITIE: De student zal, met het of op een algemeen groepsbelang, een bijdrage leveren aan een werk en/of taak. Ook als dat niet onmiddellijk het persoonlijk belang behartigd.</p> <p>KENMERKEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De student vergelijkt zijn manier van leren met die van andere studenten. – De student vindt het belangrijk te weten hoe andere studenten leren en denken. 	<p>Werkpunt - toch een aandachtspunt?</p> 	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Werk jij graag in groep of liever alleen?</i> • <i>Als je een groepswerk moet uitvoeren, lukt het dan om samen te werken met anderen? Indien 'neen': Wat vindt je dan niet leuk, moeilijk aan samenwerken?</i> • <i>Vind je samenwerken tijdverlies?</i> • <i>Stel jij je open voor de mening en ervaring van anderen?</i> • <i>Als je in groep werkt, hoe gaat dit dan in zijn werk?</i> • <i>Zal je ook spontaan eens naar de visie van anderen vragen, ook al moet je niet verplicht samenwerken?</i> 	<p>TIPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maak in overleg een duidelijke onderlinge taakverdeling. • Maak afspraken over tijdstip, vorm en werkwijze. • Neem een verantwoordelijke positie op voor jouw taak en rol in de groep. • Denk eraan: samen bereik je meer dan alleen! • Sta open voor anderen: sta open voor hun kritiek, bespreek de gevolgen van hun acties. Reageer niet defensief op negatieve reacties van groepsleden. Probeer ze constructief te gebruiken. Maar bied andere groepsleden ook hulp aan wanneer ze het nodig hebben. • Bundel de krachten samen: wie is goed in wat? • Durf het uiteindelijke groepsresultaat kritisch te evalueren. • Overleg zo vaak mogelijk met je groepsgenoten: zo kan je toetsen of jouw boodschap is overgekomen.

		<ul style="list-style-type: none"> Bespreek samen met een medestudent de geziene leerstof en je bedenkingen hieromtrent. Op deze manier kan je een andere kijk krijgen op de cursus, dit kan in de positieve zin bijdragen aan het leerproces. <p>TOOLS</p> <ul style="list-style-type: none"> Laat de student aan de slag gaan met de tools in de handwijzer 'efficiënt leren en studeren' voor studenten, deel 'samenwerken'.
	Je bent op weg 	
	De student stelt zich waarschijnlijk al een beetje open voor groepswerk maar hij zou er nog meer uit kunnen leren als hij gestimuleerd wordt om er helemaal voor te gaan.	Wanneer de student zich niet altijd even goed voelt bij het leren van en met elkaar, kunnen tips en tools gebruikt worden die weergegeven zijn bij het 'rood licht'.
	Goed bezig! - zeer goed! 	
	De student is goed bezig. Bevestiging doet altijd deugd, maar blijf ook alert.	